

Početna stranica » Kategorija » Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (4)

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (4)

NIVES MATIJEVIĆ 29. STUDENOGA 2021.

EUROPA, IZDOVOJENO

“Onaj tko ovdje kupi kuću, taj se neće vraćati”, kaže Hamo Mutavdžić, koji već 11 godina u svom restoranu *His Food* u centru Dublina, kojeg svi zovu „Kod Hame“, promatra hrvatske i druge imigrante. Kod Hame se može čuti ne samo hrvatski, nego svi balkanski jezici, plus engleski i još poneki. Ovdje dolaze svi koji vole ćevape, pljeskavice, gulaš, sarme... a nađe se i pokoje rumunjsko jelo.

Hamo je iz Banjaluke, gdje je još od 1974. vodio uspješan restoran Orhideja, glasovit po pečenoj janjetini. Davno ga je odande rat pomeo, pa je nakon putešestvija po nekoliko zemalja UNHCR njegovu obitelj 1997. poslao u Irsku. Hamo kaže da se od tada Irska jako promijenila, a promijenio se i njegov život – okučio se u Dublinu i postao irski državljanin. U BiH navrati samo na odmor – ako stigne. U međuvremenu je mnogima, pa tako i došljacima iz Hrvatske, pomogao da dođu do PPS broja, snađu se i smjeste, a znao je, kaže, i novac posuđivati.

„Naši su ljudi vrlo sposobni, svi se zaposle i snađu. Što više zarađuju tako im se mijenjaju i apetiti, mijenja im se život... Nitko ovdje nije došao jer mu se sviđa, nego jer mu tamo nije bilo dobro. Čini mi se da sad više dolaze mladi parovi koji žele brže napredovati u životu, školovaniji ljudi, cijele obitelji... A oni kad dođu, kad djeca krenu u školu, kupi se kuća – više se ne vraćaju...”

Hamo Mutavdžić (Foto: UNHCR)

Prema podacima irskog *Department of Justice*, od 2011. godine pa zaključno do sredine svibnja ove godine irsko je državljanstvo zatražilo ukupno 479 hrvatskih državljana, 265 muškaraca i 214 žena.

Najviše zahtjeva, po 86 bilo je 2011. i 2020. godine, a najmanje 2017. godine, samo 18. Dobna struktura podnositelja zahtjeva u trenutku njegova podnošenja bila je sljedeća: 297 osoba starosti 25-44 godine, 92 osobe mlađe od 18 godina, 52 osobe starosti 45-64 godine, 35 osoba starosti 19-24 godine, te 5 osoba starijih od 65 godina.

Do sredine svibnja 2021. godine irsko je državljanstvo steklo ukupno 440 hrvatskih državljana, 236 muškaraca i 204 žene. Rekordna je bila 2012. godina kada je u Irskoj naturalizirano 119 hrvatskih državljana. Lani je hrvatskim državljanima uručeno samo 17 certifikata o irskom državljanstvu, a ove godine do sredine svibnja 7.

U trenutku uručivanja certifikata o državljanstvu njihova je dobna struktura bila sljedeća: 263 osobe starosti 25-44 godine, 87 osoba mlađih od 18 godina, 48 osoba starosti 45-64 godine, 37 osoba starosti 19-24 godine i 5 osoba starijih od 65 godina.

Inače, prema zadnjim dostupnim podacima od 2011. do 2018. godine Irska je dala državljanstvo ukupno 120.000 stranaca, a najviše ih je iz Poljske, Indije, Nigerije, Rumunjske i Filipina.

Iz *Department of Justice* također doznajemo da do ulaska Hrvatske u EU nije bilo deportacija hrvatskih državljana iz Irske. Nakon toga, od 2013. do 2021. godine dvije su osobe protjerane

natrag u Hrvatsku, jedna u 2020. i jedna u 2021. godini. Resorni ministar može izdati nalog za udaljenje iz Irske ako ponašanje određene osobe ukazuje na to da njezina prisutnost u Irskoj predstavlja dovoljno ozbiljnu prijetnju interesima društva, objašnjavaju.

Među onima koji planiraju zatražiti irsko državljanstvo je i **Jelica Ivošević** (1969.) iz Lipika, udata, majka dvoje odrasle djece. Kao i mnogi drugi, u Irskoj je završila nakon uzaludne potrage za poslom u Hrvatskoj.

Jelica Ivošević

„Nakon 10 godina rada na praćenju provedbe diplomatske misije OSCE (*The Organization for Security and Co-operation in Europe*), 2008. godine sedam mjeseci nisam mogla naći novi posao u Hrvatskoj, ali sam javljajući se na natječaje, prošla testiranja i dobila posao u američkoj kompaniji KBR u Iraku. Počela sam kao administrativni specijalist, a završila kao menadžer za kontejnerski prijevoz robe u Irak i iz Iraka. U Iraku sam ostala pet i pol godina, a suprug je s djecom bio u Hrvatskoj. Godine 2013. za Božić sam se vratila u Lipik i sljedeće se dvije i pol godine javljala na natječaje za razne poslove po cijeloj Hrvatskoj. Osim što sam nekoliko mjeseci radila za UNHCR, za ostale sam poslodavce u Hrvatskoj tada sa svoje 44 godine bila prestara ili, kako su mi jednom rekli, „nisam se uklapala u strukturu radnog mjesta“. Poslala sam oko 260 prijava za posao, a rezultat je bio jedan intervju preko telefona i jedan odgovor da nisam prošla na natječaju.

Vidjela sam da više nemam što tražiti u Hrvatskoj, suprug je isto bio nezaposlen, pa sam 2016. došla u Irsku, sama. Počela sam kao shop asistent na benzinskoj crpki, a usto sam part-time čistila auto-salon i nastavila se prijavljivati na natječaje za druge poslove. Nakon godinu dana dobila sam posao na kojem sam i danas, u međunarodnoj humanitarnoj

organizaciji GOAL osnovanoj u Irskoj prije 44 godine. Kao logistic procurement officer zadužena sam za logistiku i javnu nabavu za Irak, Zimbabwe, Malawi i Sudan.

Imam ekstenzivno znanje u javnoj nabavi, logistici i kontejnerskom menadžmentu i logično je bilo da idem za Irsku koja je otočna zemlja, i u kojoj je kontejnerski promet glavni način dobave robe. Tražila sam zapravo posao u toj branši, ali je humanitarac u meni prevagnuo.

Onima koji dolaze ovdje, ako nemaju neko deficitarno zanimanje, mogu poručiti da ne očekuju da će prvi posao pronaći u struci, već moraju krenuti s malo niže pozicije. Zaboravite hrvatske navike i ne uspoređujte kako se radi ovdje, a kako u Hrvatskoj. Budite otvoreni i fer. Irskim je poslodavcima bitno da imaš irsko radno iskustvo i reference. Ne ide svima jednako, niti smo svi isti. Mnogi se bore s nostalgijom, voljeli bi da sve što imaju ovdje imaju u Hrvatskoj, da su blizu prijatelja i obitelji. Mnogi sa svojim hrvatskim plaćama djeci nisu mogli priuštiti normalan život u Hrvatskoj, pa su prodali imovinu ili naprosto zaključali kuću i ovdje započeli ispočetka. Neki grintaju, naši ljudi se i inače vole žaliti, ali čini mi se da su se svi snašli. Svatko mora sam naći svoju sreću.

Irsko je društvo vrlo inkluzivno. Ljudi ovdje ne razmišljaju na način da idu tražiti rupu u zakonu da bi zeznuli državu i izvukli osobnu korist. Na razgovoru za posao ne pitaju te za godine, niti otkuda si nego što znaš raditi. Ako ne znaš, obuka ti je osigurana, poslodavci ne očekuju da znate sve odmah prvi dan.

Nedostaje mi obitelj, no mi smo ionako veći dio naših života živjeli na ovaj način tako da nam je to već postalo normalno, ali inače nemam nekakvu čvrstu vezu s Hrvatskom i planiram zatražiti irsko državljanstvo za koje imam uvjete. Uopće, kad razmišljam o Hrvatskoj osjećam veliku žal što imamo toliko pametnih ljudi, koji zbog vrzinog kola uhljeba i korupcije ne mogu doći do izražaja. Nažalost, nemam nade u promjene, dok se ne promijeni svijest ljudi, dok oni koji zahvaljujući svojoj poziciji mogu utjecati na život drugih ne počnu razmišljati da su sluge građana, a ne njihovi vladari.“

Slučaj blizanaca **Jasmina i Alena Bobinca** (1997.) iz sela Jurandvor na Krku, mjesta gdje je pronađena Baščanska ploča, svakako spada među najneobičnije imigrantske priče.

Dvojica 19-godišnjaka, koji se danas zovu Jay i Allen, 2015. godine su odlučila otići iz Hrvatske u potrazi za novim životnim prilikama i poslom, kojeg na Krku van sezone nije bilo, a pogotovo ne u njihovu selu. Irsku su odabrali jer su znali engleski, a nakon toga su, kaže Jasmin-Jay, „uzimali prilike kako su dolazile“.

Kad su došli, nije im baš sjajno krenulo.

„Bez radnog iskustva bilo je teško naći posao, nismo imali CV, nismo mogli dobiti PPS broj niti otvoriti bankovni račun. Jedno vrijeme bili smo u skvotiranoj kući i mogli smo ići na intervju za posao, ali smo je morali napustiti, pa smo završili na ulici. Spavali smo gdje smo stigli, po haustorima, u gradskim parkovima... Preko tjedna ispod nadstrešnice u St. Stephen Green parku u centru Dublina, a za vikend u Phoenix parku, nedaleko od rezidencije irskog predsjednika **Michaela Higginsa**, ali to tada nismo znali.

Onda smo jedan dan u gradu vidjeli zeleni bus-caffe „No Buck’s“ u koji su beskućnici mogli otići po besplatnu kavu i hranu. Tamo smo upoznali **Aubreya McChartyja**, vlasnika tvrtke za selidbe i skladištenje. McCharty je jedan od utemeljitelja humanitarne organizacije Tiglin, koja upravlja „No Buck’s cafeom“, objektima za privremeni smještaj beskućnika, te s dva centra za rehabilitaciju, muškim i ženskim, gdje se ovisnicima o drogi, alkoholu, kocki i slično pomaže u odvikavanju, te ih se kroz različite edukacije uče raznovrsnim životnim vještinama, osposobljava za pronalaženje posla i integraciju u društvo, osobito mladima koji izlaze iz sustava socijalne zaštite.

McCharty je ujedno predsjednik humanitarne organizacije *Dublin Christian Mission* (DCM) koja upravlja besplatnim restoranom za beskućnike *Light House* u centru Dublina, koji tjedno nudi i besplatnu odjeću, predmete za osobnu uporabu i vreće za spavanje.

Počeli smo part-time raditi za Aubreya na selidbama i u kuhinji restorana. Štedjeli smo, ali nismo imali dovoljno da iznajmimo stan, pa smo u prosincu 2016. dobili na korištenje sobu u

tzv. transitional house. Paralelno s radom i volontiranjem u Tiglinu završio sam tečaj poslovne administracije, a kasnije sam upisao socijalni rad na *Institute of Technology* (IT) u Carlowu.“

Uz potporu Tiglina, prvi je Jay diplomirao na IT Carlow, a onda i Allen. Danas su obojica zaposleni u Tiglinu na puno radno vrijeme – Jay kao community employment manager, kojem se poslodavci mogu javiti žele li nekome od Tiglinovih štićenika dati šansu, a Allen kao socijalni radnik.

*Jasmin zvani Jay s priznanjem Lord Mayor of
Dublin*

Jay je prošle godine dobio i nagradu irskog Crvenog križa „Young Humanitarian Award“ za svoj rad s ljudima u teškoj situaciji kojima je pomogao da unaprijede svoj život, a kasnije i priznanje predsjednice gradskog vijeća Dublina (Lord Mayor of Dublin) **Hazel Chu** za rad na prvoj liniji u doba Covid-19 epidemije. Brata Allena nova Lord Mayor of Dublin **Alison Gilliland** odabrala je kao jednog od „Zimskih svjetala“, svjetleće reklame s njegovim likom kojom mu se odaje priznanje za rad u Tiglinu i Lighthouse Cafeu za beskućnike.

„Volim raditi s ljudima i raduje me kad napreduju. Ideja naših centara za rehabilitaciju je pomoći onima u poteškoćama da se pridignu i nađu smjer kojim žele ići u životu. Neki nisu imali puno prilika u životu, ali trebaju naučiti reagirati na priliku kad se ukaže. U razgovoru s njima pokušavam doznati što žele. Ako ne znaju, nastave raditi za pučku kuhinju i organiziramo im edukacije. Nekima treba više vremena da postanu zapošljivi, a među njima ima ljudi od 18 do 62 godine“, kaže Jay.

Jay je više javno eksponiran od brata, a u Irskoj je postao prava humanitarna zvijezda – daje intervjuje, gostuje na radiju i televiziji i koristi svaku priliku za promociju Tiglinova humanitarnog rada. Irski su mediji impresionirani njegovim životnim putem, od imigranta beskućnika koji spava u parku do uzvanika na božićnom domjenku u rezidenciji irskog predsjednika.

Jay, Allen i predsjednik Michael Higgins

Braća su, naime, upoznala irskog predsjednika Michaela Higginsa i prvu damu **Sabinu Higgins**, koja je kaže Jay, bila oduševljena njima, a lani mu je poslala i čestitku za Božić. Prije nekoliko mjeseci Higginsovi su posjetili jedan od Tiglinovih rehabilitacijskih centara, gdje su im i braća Bobinac bili domaćini.

O svom nekadašnjem životu u Hrvatskoj Jay je prilikom našeg razgovora izbjegavao govoriti. Jednom je u radijskom intervjuu kazao kako potječe iz disfunkcionalne obitelji. Otkad je otišao još nijednom nije bio u Hrvatskoj, jer kaže, nije bilo vremena. Često se tijekom razgovora ne može sjetiti odgovarajuće hrvatske riječi, pa koristi englesku.

„Vidjet ćemo što budućnost nosi. Cijeli moj život sada je ovdje, u Irskoj“, zaključuje.

U prosincu ove godine Hrvatska katolička misija (HKM) sa sjedištem u Dublinu obilježiti će pet godina djelovanja, no okuplja tek mali postotak hrvatskih doseljenika u Irsku. Na čelu Misije je **Josip Levaković** (1987.), svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije rodom iz Rokovaca.

„Osim zajednice HKM u Dublinu imamo još osam zajednica u drugim irskim gradovima, koje povremeno obilazim. Druga najveća i možda najkompaktnija je u Corku, a tu su još i zajednice u gradovima Limerick, Tralee, Waterford, Galway, Kilkenny, Letterkenny te Mulingar, gdje se okupljaju i ljudi iz drugih gradova kao što su Tullamore, Athlone i Longford“, kaže Levaković.

Broj vjernika koji je dolazio na mise nedjeljom popodne u St. Mary's Church u Dublinu, gdje je Levaković i župni vikar (zbog COVID-19 restrikcija dugo vremena mise su bile isključivo online), prilično je promjenljiv, jer se ljudi u Irskoj dosta sele, a i jako su raspršeni, objašnjava.

„Dublin je mnogima u početku prva postaja, a onda odlaze dalje, u druge gradove ili u drugu zemlju. Na mailing listi imamo oko 450 mailova, u evidenciji oko 700 imena, ali ne dolaze svi na mise. Tu je skupina stalnih vjernika koji redovito dolaze, a drugi dio ekipe se mijenja.

Većinom su to mlađi ljudi i mladi parovi, nešto onih srednje dobi, a starijih baš i nema. Tek se sad polagano stvara druga generacija hrvatskih Iraca, koji su ovdje i rođeni”, kaže Levaković.

Levaković je 2017. godine vjenčao dva para, 2018. jedan, a 2019. godine tri. Većina se ipak odlučuje vjenčati u Hrvatskoj, dodaje. Bilo je i nešto krštenja – godine 2016. jedno, 2017. sedam, 2018. osam, 2019. dvanaest, a 2020. godine deset. Do sredine 2021. bilo je sedam krštenja, a još četiri obitelji su razmatrale termin.

„Nažalost, bio je i jedan ukop. Dogodilo se da je jedan gospodin iz Zagreba rođen 1968. godine u veljači 2019. preminuo u bolnici u Galwayu. Nije imao nikoga u Hrvatskoj, pa je na koncu ukopan u mjestu Birr, a troškove je snosila tvrtka u kojoj je radio. To je – koliko znam – jedini grob nekog Hrvata u Irskoj”, kaže Levaković.

(Inače, 2019. godine u Irskoj preminuo i hrvatski ratni reporter, novinar i urednik u Večernjem i Jutarnjem listu, te Areni **Predrag Orešković** (57), koji se sa suprugom i petero djece 2015. godine bio nastanio u Irskoj, jer si u Hrvatskoj nisu mogli osigurati egzistenciju.)

„Planovi Misije za budućnost ovisit će o sastavu zajednice. Želja nam je organizirati neku hrvatsku večer u Dublinu, okupljanje uz koncert i večeru. Htjeli bismo pokrenuti i godišnjak koji bi donosio različite tekstove i teme koje nas povezuju s Irskom, te i na taj način za sobom ostaviti lijep kulturni trag”, kaže Levaković.

U međuvremenu, u Dublinu je pokrenuto osnivanje prve ženske klape u Irskoj „Perla Adriatica”, koja će probe imati u prostorijama Misije.

Rad HKM Dublin je profitabilan. Naime, Misija je na svojim web stranicama objavila financijsko izvješće za prve četiri godine rada, od 2016. do 2019. iz kojeg možemo vidjeti da je poslovala sa 8.950 eura dobiti. U prve četiri godine rada ukupni su prihodi od milostinja, darova vjernika itd. iznosili 67.422 eura, a izdaci 58.473 eura. U izdacima, kako se može vidjeti, dominiraju troškovi hodočašća (9.216 eura), na održavanje i opremanje potrošeno je 6.216 eura, za osobnu pomoć 5.884 eura, a za putne troškove 5.029 eura.

Serijal tekstova “Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće” objavljujemo uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Irska iseljništvo migracija

Nives Matijević

POVEZANI ČLANCI

NIVES MATIJEVIĆ – 16. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (3)

NIVES MATIJEVIĆ – 8. STUDENOGA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (2)

NIVES MATIJEVIĆ – 29. LISTOPADA 2021.

Hrvatska dijaspora u Irskoj – insajdersko izvješće (1)

POSLEDNJE

POPULARNO

Film Blue Future: Tri priče o zaštiti mora iz Hrvatske, Tunisa i Italije

1. PROSINCA 2021.

Što je to društveni utjecaj poduzeća i kako ga možemo mjeriti

1. PROSINCA 2021.

Žrtve koje ostaju same

1. PROSINCA 2021.

Bleiburg u Maceljskoj šumi

1. PROSINCA 2021.

Posljednje vijesti

Udruga Domine o ubojstvu žene u Splitu: "Zaustavite femicid"

1. PROSINCA 2021.

Hrvatska uskraćuje prava žena na porodu za vrijeme pandemije

30. STUDENOGA 2021.

"Zakon o zaštiti životinja provediv je uz minimum volje!"

30. STUDENOGA 2021.

Pesticidi građane EU koštaju dvostruko više nego što tvrtke zarađuju

30. STUDENOGA 2021.

Zelena akcija: Gradske vlasti moraju smanjiti količinu otpada

26. STUDENOGA 2021.

Ministarstvo najavilo izmjenu Zakona zbog zabrane lanca

26. STUDENOGA 2021.

Vizije mladih za zelenu i pravednu Europu: tisuće glasova koji se moraju čuti!

24. STUDENOGA 2021.

U tjedan dana više od 10 000 potpisa za strože kažnjavanje zlostavljača životinja

22. STUDENOGA 2021.

Novinar RTL-a napadnut na antivakterskom skupu: HND i SNH osudili napad

21. STUDENOGA 2021.

CMS i AYS: "Plenković mora smijeniti vrh MUP-a i policije"

19. STUDENOGA 2021.

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

E-mail: redakcija@h-alter.org

Tel: 01/ 492 15 46

Impressum

Podržite

Donatori

Oglašavanje

Kontakt

Politika privatnosti

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

Programi udruge:

Pretplati se na newsletter

Unesi email adresu

PRETPLATI SE

☐ Slažem se s politikom privatnosti.

© H-Alter - Udruga za medijsku kulturu

BozooArt